

Wymagania edukacyjne z historii w klasie VIII

Tytuł podręcznika: Wczoraj i dziś

Wydawnictwo: Nowa Era

Autor/autorzy: Robert Śniegocki, Agnieszka Zielińska

Nr dopuszczenia: 877/5/2021/z1

Kryteria oceniania zostały sformułowane według założeń podstawy programowej kształcenia ogólnego (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r., Dz. U. z dnia 24 lutego 2017 r. r. Poz. 356), Wewnątrzszkolnych Zasad Oceniania oraz zasad oceny kształtującej. Kryteria obejmują zakres ocen 2–6, ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.

Wczoraj i dziś Kl. 8 EDYCJA 2021–2023
Rozkład materiału i wymagania na oceny do historii dla klasy 8 szkoły podstawowej

Temat lekcji	Materiał nauczania	Odniesienia do podstawy programowej	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
Rozdział I: II wojna światowa							
1. Napaść na Polskę	1. Przygotowania Niemiec do wojny 2. Polski plan obrony 3. Wybuch II wojny światowej 4. Wojna obronna w 1939 r. 5. Napaść sowiecka 6. Ewakuacja polskich władz 7. Bilans wojny obronnej	XXXII.1 XXXII.2 XXXII.3	– wyjaśnia znaczenie terminów: wojna blyskawiczna (Blitzkrieg), „dziwna wojna”, internowanie – zna daty: agresji Niemiec na Polskę (1 IX 1939), wkroczenia Armii Czerwonej do Polski (17 IX 1939) – identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina	– identyfikuje postacie: Henryka Sucharskiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego – wskazuje na mapie kierunki uderzeń armii niemieckiej i sowieckiej – podaje przykłady szczególnego bohaterstwa Polaków, np. obrona poczty w Gdańsku, walki o Westerplatte, obrona wieży spadochronowej w Katowicach, bitwy pod Mokrą i Wizną, bitwa nad Bzurą, obrona Warszawy, obrona Grodna, bitwa pod Kockiem, obrona Helu	– wyjaśnia przyczyny klęski Polski we wrześniu 1939 r. – wyjaśnia znaczenie terminów: prowokacja gliwicka, bitwa graniczna, „polskie Termopile” – zna daty: bitwy o Westerplatte (1–7 IX 1939), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Francję i Wielką Brytanię (3 IX 1939), internowania władz polskich w Rumunii (17/18 IX 1939), kapitulacja Warszawy (28 IX 1939), kapitulacji pod Kockiem (6 X 1939) – przedstawia stosunek sił ZSRS,	– identyfikuje postacie: Władysława Raginisa, Franciszka Kleeberga, Tadeusza Kutrzeby – przedstawia polityczne i militarne założenia planu obrony Polski w 1939 r. – omawia okoliczności wkroczenia wojsk sowieckich na terytorium Polski w kontekście paktu Ribbentrop–Mołotow – wymienia i charakteryzuje etapy wojny obronnej Polski	– ocenia postawę aliantów zachodnich wobec Polski we wrześniu 1939 r. – ocenia postawę władz polskich we wrześniu 1939 r.

<p>3. Wojna III Rzeszy z ZSRS</p>	<p>1. Atak niemiecki na ZSRS 2. Wielka Wojna Ojczyźniana 3. Bitwa o Moskwę 4. Przełomowe wydarzenia na froncie wschodnim 5. Losy jeńców sowieckich</p>	<p>XXXIII.1 XXXIII.3</p>	<p>– identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Winstona Churchilla</p>	<p>Brytanię</p>	<p>– wskazuje wynalazki techniczne, które pomogły Brytyjczykom w walce z Niemcami – przedstawia militarny wkład Polaków w obronę Wielkiej Brytanii</p>	<p>Jerzego Różyckiego, Henryka Żygalskiego – omawia założenia niemieckiego planu inwazji na Wielką Brytanię – porównuje potencjał militarny wojsk niemieckich i brytyjskich w czasie bitwy o Anglię</p>	<p>w walki o Wielką Brytanię</p>
			<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: plan „Barbarossa”, Wielka Wojna Ojczyźniana – zna datę agresji Niemiec na ZSRS (22 VI 1941) – omawia przełomowe znaczenie bitwy stalingradzkiej dla przebiegu II wojny światowej</p>	<p>– wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny Niemiec i ZSRS: pod Moskwą i pod Stalingradem – wyjaśnia przyczyny ataku III Rzeszy na Związek Sowiecki</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu blokada Leningradu – identyfikuje postać Geоргija Żukowa – wyjaśnia, jakie czynniki spowodowały klęskę ofensywy niemieckiej na Moskwę w 1941 r. – przedstawia etapy wojny niemiecko-sowieckiej</p>	<p>– zna daty: blokady Leningradu (1941–1944), bitwy o Moskwę (XI–XII 1941), bitwy pod Stalingradem (VIII 1942 – II 1943), bitwy na Łuku Kurskim (VII 1943) – przedstawia przebieg działań wojennych na froncie wschodnim w latach 1941–1943 – przedstawia, w jaki sposób Niemcy traktowali jeńców sowieckich</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny i okoliczności zdobycia przewagi militarnej przez ZSRS – wskazuje powody zbliżenia Wielkiej Brytanii i USA do ZSRS</p>

4. Polityka okupacyjna III Rzeszy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polityka niemiecka wobec ziem okupowanych 2. Ruch oporu w okupowanej Europie 3. Polityka niemiecka wobec Żydów 4. Holokaust 5. Niemieckie obozy koncentracyjne i obozy zagłady 6. Postawy wobec Holokaustu 	XXXIII.2	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: ruch oporu, getto, Holokaust, obóz koncentracyjny, pacyfikacja, gwiazda Dawida, obóz zagłady – identyfikuje postacie: Adolfa Eichmanna, Ireny Sendlerowej 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia założenia polityki rasowej hitlerowców oraz metody jej realizacji, szczególnie wobec Żydów – omawia bilans Holokaustu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: „przestrzeń życiowa” (Lebensraum), Generalny Plan Wschodni, „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”, Szoa, „Żegota” – charakteryzuje politykę okupacyjną Niemiec – wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborujące z Niemcami, oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch oporu – wyjaśnia, jakimi sposobami ludność okupowanych przez Niemców niosła pomoc Żydom 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: szmalcownicy, Babi Jar, Ponary – zna datę konferencji w Wannsee (I 1942) – identyfikuje postacie: Heinricha Himmlera, Josipa Broza-Tity – wskazuje na mapie obozy koncentracyjne i obozy zagłady w Europie – porównuje sytuację ludności na terytoriach okupowanych przez Niemców – przedstawia przebieg zagłady europejskich Żydów 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia postawy ludności ziem okupowanych wobec Holokaustu i niemieckich agresorów – ocenia postawy wobec Holokaustu
5. Wojna poza Europą	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walki w Afryce Północnej 2. Wojna na Atlantyku 3. Przystąpienie 	XXXIII.1 XXXIII.3	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: U-Boot, konwój, Enigma, lotniskowiec, pancernik 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa o Atlantyk, wilcze stada – identyfikuje 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne strony konfliktu w Afryce i w rejonie Pacyfiku oraz ich najważniejsze cele 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: bitwy pod El Alamein (X–XI 1942), bitwy o Midway (VI 1942), walk 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia działania wojenne na morzach i oceanach – ocenia konsekwencje

	Japonii i USA do wojny 4. Ofensywa japońska w Azji		– zna datę ataku Japonii na USA (7 XII 1941)	postacie: Franklina Delano Roosevelta, Erwina Rommla	strategiczne – wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew pod El Alamein i pod Midway, oraz lokalizuje je na mapie – wyjaśnia znaczenie bitwy o Atlantyk dla losów II wojny światowej	o Guadalcanal (VIII 1942 – II 1943) – identyfikuje postacie: Bernarda Montgomery’ego, Dwighta Eisenhowera – wskazuje na mapie obszary opanowane przez Japończyków do końca 1942 r. – przedstawia przebieg walk w Afryce – charakteryzuje ekspansję japońską w Azji	włączenia się USA do wojny – przedstawia rozwiązania militarne, które obie strony stosowały podczas zmagania na morzach i oceanach
6. Droga do zwycięstwa	1. Początek Wielkiej Koalicji 2. Walki na Sycylii i we Włoszech 3. Konferencja Wielkiej Trójki 4. Otwarcie drugiego frontu w Europie 5. Koniec wojny w Europie 6. Walki na Dalekim Wschodzie	XXXIII.1 XXXIII.3 XXXIII.4	– wyjaśnia znaczenie terminów: izolacjonizm, Karta atlantycka, Wielka Koalicja, Wielka Trójka, konferencja w Teheranie – zna daty: konferencji w Teheranie (XI–XII 1943), desantu alianatów w Normandii (VI 1944), konferencji	– wyjaśnia genezę i cele Wielkiej Koalicji	– przedstawia decyzje podjęte podczas obrad Wielkiej Trójki w Teheranie i Jałcie	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Lend-Lease Act</i> , operacja „Market Garden”, operacja „Bagration”, taktyka żabich skoków, kamikadze – zna daty: podpisania Karty atlantyckiej (VIII 1941 r.), łądowania wojsk alianckich na	– przedstawia etapy formowania się Wielkiej Koalicji antyhitlerowskiej – ocenia decyzje Amerykanów o użyciu bomby atomowej przeciwko Japonii

			<p>jałtańskiej (II 1945), bezwartunkowej kapitulacji III Rzeszy (8/9 V 1945), zrzucenia bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki (VIII 1945), bezwartunkowej kapitulacji Japonii (2 IX 1945)</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla, Harry'ego Trumana</p>			<p>Sycylii (VII 1943), ofensywy Armii Czerwonej na froncie wschodnim (VI 1944 i I 1945), zdobycia Berlina (2 V 1945)</p> <p>– identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Douglasa MacArthura, Bernarda Montgomery'ego</p> <p>– charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej</p> <p>– charakteryzuje działania na frontach w latach 1944–1945</p>	
Rozdział II: Polacy podczas II wojny światowej							
1. Dwie okupacje	1. Podział ziem polskich 2. Okupacja niemiecka 3. Terror hitlerowski 4. Okupacja sowiecka 5. Deportacje w głąb ZSRS	XXXIV.1 XXXIV.2	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Generalne Gubernatorstwo, sowietyzacja, łapanka, wysiedlenia, deportacja, akcja „AB”</p>	<p>– wskazuje na mapie tereny pod okupacją niemiecką i sowiecką, miejsca masowych egzekucji Polaków pod okupacją niemiecką oraz zsyłek i kaźni ludności</p>	<p>– zna datę podpisania traktatu o granicach i przyjaźni (28 IX 1939) – podaje przykłady terroru</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: volksdeutsch, volkslista, gadszinówka, Akcja Specjalna „Kraków”,</p>	<p>– porównuje i ocenia okupacyjną politykę władz niemieckich i sowieckich wobec społeczeństwa polskiego</p>

	6. Zbrodnia katyńska		– zna datę zbrodni katyńskiej (IV–V 1940)	polskiej w ZSRS – charakteryzuje główne cele niemieckiej i sowieckiej polityki okupacyjnej	niemieckiego i sowieckiego (Palimiry, kaźń profesorów krakowskich i lwowskich, Katyń) – omawia okoliczności i przebieg zbrodni katyńskiej	„granatowa” policja, Pawiak – identyfikuje postać Hansa Franka – przedstawia zmiany terytorialne na ziemiach polskich pod okupacją – przedstawia i porównuje politykę okupanta niemieckiego na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie – przedstawia cele deportacji Polaków w głąb ZSRS	
2. Władze polskie na uchodźstwie	1. Powstanie polskiego rządu na emigracji 2. Armia Polska na Zachodzie 3. Polacy na frontach II wojny światowej 4. Relacje polsko-sowieckie 5. Armia Andersa	XXXIV.2 XXXV.1	– wyjaśnia znaczenie terminów: rząd emigracyjny, układ Sikorski–Majski, armia Andersa, sprawa katyńska – zna daty: powstania rządu emigracyjnego (IX 1939), układu Sikorski–Majski (VII	– wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie, katastrofa gibraltarska – wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny	– omawia postanowienia układu Sikorski–Majski – wymienia i wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew II wojny światowej	– zna daty: walk o Narwik (1940), walk o Tobruk (1941), zerwania stosunków rządu emigracyjnego z ZSRS (IV 1943), katastrofy gibraltarskiej (VII 1943)	– omawia polityczne skutki katastrofy gibraltarskiej – omawia losy polskich żołnierzy internowanych po klęsce wrześniowej – przedstawia tworzące się w ZSRS

TSW – Kim	w ZSRS 6. Sprawa katyńska 7. Śmierć generała Sikorskiego		1941) – identyfikuje postacie: Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa – przedstawia okoliczności powstania polskiego rządu emigracyjnego	światowej – wyjaśnia przyczyny zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem na uchodźstwie	z udziałem Polaków (walki o Narwik, Monte Cassino, Falaise, Arnhem, Berlin, bitwa o Anglię, oblężenie Tobruku)	– identyfikuje postacie: Władysława Raczkiewicza, Stanisława Mikołajczyka, Kazimierza Sosnkowskiego, Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego, Zygmunta Berlinga – wyjaśnia, jakie znaczenie miała działalność rządu emigracyjnego dla Polaków w kraju i na uchodźstwie - omawia okoliczności powstania układu Sikorski–Majski – opisuje okoliczności wyjścia z ZSRS armii Andersa – wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej	i w kraju pod okupacją ośrodków przyszytych polskich władz komunistycznych
TSW – Kim	1. Jak Wojtek został	XXXV.2	– wyjaśnia znaczenie	– przedstawia	– opisuje trasę,	– omawia	

był kapral Wojtek?	żołnierzem? 2. Niedźwiedzie zadania bojowe 3. Niedźwiedź cywil		terminu żołąd – identyfikuje postacie: gen. Władysława Andersa, kaprala Wojtkę	okoliczności przygarnięcia niedźwiadka przez polskich żołnierzy – opisuje prace, które pomagały wykonywać niedźwiedź Wojtek	którą przemierzyła armia Andersa	powojenne losy niedźwiedzia Wojtkę – tłumaczy, dlaczego niedźwiedź Wojtek nie trafił po wojnie do Polski	
3. Polskie Państwo Podziemne	1. Początki działalności konspiracyjnej 2. Powstanie Armii Krajowej 3. Działalność polskiego podziemia 4. Polskie Państwo Podziemne	XXIV.4	– wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Państwo Podziemne, Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), Armia Krajowa (AK), Szare Szeregi – zna datę powstania AK (II 1942) – identyfikuje postacie: Stefana Roweckiego „Grotę”, Tadeusza Komorowskiego „Borę”	– wskazuje na mapie rejony najintensywniejszej działalności polskiej partyzantki – przedstawia strukturę Polskiego Państwa Podziemnego	– wyjaśnia znaczenie terminów: partyzantka Hubala, Służba Zwycięstwu Polski (SZP), Delegatura Rządu RP na Kraj, sabotaż – wymienia sfery działalności Polskiego Państwa Podziemnego – wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Armia Krajowa	– wyjaśnia znaczenie terminów: cichociemni, dywersja, Bataliony Chłopskie, Narodowe Siły Zbrojne, Gwardia Ludowa, Armia Ludowa – zna daty: powstania SZP (IX 1939), ZWZ (XI 1939), akcji pod Arsenałem (1943), zamachu na F. Kutschere (II 1944) – identyfikuje postacie: Henryka Dobrzańskiego „Hubala”, Jana Bytnara „Rudego”, Jana Karskiego, Jana Nowaka-	– charakteryzuje działalność partyzantki majora Hubala – wyjaśnia, w jaki sposób rząd emigracyjny utrzymywał kontakty z krajem pod okupacją

								-Jeziorańskiego – wyjaśnia, na czym polegała działalność Delegata Rządu na Kraj – wymienia najważniejsze akcje zbrojne ZWZ/AK	
TSW – Akcje polskiego ruchu oporu	1. Kedyw 2. Akcja pod Arsenalem 3. Akcja „Główki”	XXXIV.4	– wyjaśnia znaczenie terminów: sabotaż, dywersja – identyfikuje postacie: Jana Bytnara „Rudego”, Tadeusza Zawadzkiego „Zośki”, Franza Kutschery	– wyjaśnia znaczenie terminów: akcja pod Arsenalem, zamach na F. Kutschere, Kedyw – zna daty: akcji pod Arsenalem (III 1943), zamachu na F. Kutschere (II 1944)	– przedstawia przyczyny i skutki zamachu na F. Kutschere – podaje przyczyny i skutki akcji pod Arsenalem – przedstawia metody działania Kedywu	– omawia przebieg akcji pod Arsenalem oraz zamachu na F. Kutschere – wyjaśnia, jakie represje spotkały Polaków za przeprowadzenie akcji pod Arsenalem – ocenia zaangażowanie młodych ludzi w walce z okupantem			
4. Społeczeństwo polskie pod okupacją	4. Postawa Polaków wobec okupantów 5. Zagłada polskich Żydów 6. Powstanie w getcie warszawskim 7. Polacy wobec	XXXIV.1 XXXIV.2 XXXIV.3	– wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Pomocy Żydom „Żegota”, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, rzeź wołyńska – zna daty: wybuchu	– identyfikuje postacie: Ireny Senderowej, Józefa i Wiktorii Ulimów, Witolda Pileckiego – wymienia postawy Polaków wobec polityki okupanta	– wymienia znaczenie terminów: szmalcownik, Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), czystki etniczne	– przedstawia stosunek państw zachodnich do Holokaustu – ocenia postawy Polaków wobec polityki okupantów	– wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego (rzeź wołyńska) na Kresach Wschodnich		

	Holokaustu 8. Rzeź wołyńska		powstania w getcie warszawskim (IV 1943), rzezi wołyńskiej (1943)	niemieckiego	– identyfikuje postacie: Jana Karskiego, Stepana Bandery – omawia wysiedlenia na Zamojszczyźnie i ich skutki	– charakteryzuje życie codzienne w kraju pod okupacją niemiecką na przykładzie Warszawy – opisuje postawy Polaków wobec Holokaustu – opisuje przebieg powstania w getcie warszawskim	
5. Akcja „Burza” i powstanie warszawskie	1. Akcja „Burza” i jej przebieg 2. Przyczyny wybuchu powstania warszawskiego 3. Wybuch powstania 4. Powstanie warszawskie 5. Skutki powstania	XXXIV.5	– wyjaśnia znaczenie terminów: godzina „W”, plan „Burza”, zrzućty – zna daty wybuchu i upadku powstania warszawskiego (1 VIII–2 X 1944)	– identyfikuje postacie: Tadeusza Komorowskiego „Bora” – przedstawia założenia planu „Burza”	– przedstawia przyczyny i opisuje skutki powstania warszawskiego	– wyjaśnia znaczenie terminu operacja „Ostra Brama” – zna datę operacji „Ostra Brama” (VII 1944) – omawia okoliczności polityczne i militarne, które wpłynęły na podjęcie decyzji o wybuchu powstania w Warszawie – charakteryzuje etapy przebiegu powstania warszawskiego	– opisuje realizację planu „Burza” na Kresach Wschodnich – omawia postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego – ocenia decyzję władz polskiego podziemia dotyczącą wybuchu powstania, uwzględniając sytuację międzynarodową i wewnętrzną – ocenia postawę aliantów zachodnich i ZSRS wobec powstania warszawskiego

6. Sprawa polska pod koniec wojny	1. Polska Lubelska 2. Wielka Trójka a sprawa polska 3. Represje wobec Polskiego Państwa Podziemnego 4. Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej	XXXV.3 XXXVII.1	– wyjaśnia znaczenie terminów: Krajowa Rada Narodowa, Manifest PKWN, Polska Lubelska, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej (TRJN) – zna daty: ogłoszenia Manifestu PKWN (VII 1944), konferencji w Jałcie (II 1945)	– wyjaśnia znaczenie terminu proces szesnastu – identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego – wymienia postanowienia konferencji w Teheranie oraz w Jałcie dotyczącej Polski	– zna daty: rozwiązania AK (I 1945), procesu szesnastu (VI 1945), powstania TRJN (VI 1945) – omawia okoliczności i skutki powstania TRJN	– wyjaśnia znaczenie terminu Niepodległość („NIE”) – identyfikuje postać Edwarda Osóbki-Morawskiego – przedstawia najważniejsze etapy procesu przejmowania władzy w Polsce przez komunistów – podaje przejawy zależności Polski od ZSRS po wojnie – opisuje metody represji zastosowane przez komunistów wobec Polskiego Państwa Podziemnego	– ocenia stosunek wielkich mocarstw do sprawy polskiej
Rozdział III: Świat po II wojnie światowej							
1. Początek zimnej wojny	1. Skutki II wojny światowej	XXXIII.4 XXXVI.1 XXXVI.2 XXXVI.3 XXXVI.4 XXXVI.7	– wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Narodów Zjednoczonych, układ dwubiegunowy, Powszechna deklaracja praw człowieka, strefa	– wyjaśnia znaczenie terminów: procesy norwimerskie, plan Marshalla, doktryna Trumana – zna daty: konferencji	– identyfikuje postacie: George’a Marshalla – wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie	– opisuje okoliczności budowy muru berlińskiego – wyjaśnia znaczenie terminów: Karta	– wyjaśnia przyczyny dominacji USA i ZSRS w powojennym świecie – ocenia znaczenie powstania ONZ
2. Konferencja w Poczdamie i procesy norwimerskie	2. Konferencja w Poczdamie i procesy norwimerskie						
3. Powstanie ONZ	3. Powstanie ONZ						
4. Ekspansja	4. Ekspansja						

	<p>komunizmu w Europie</p> <p>5. Zimna wojna i doktryna Trumana</p> <p>6. Kryzys berliński</p> <p>7. Powstanie dwóch państw niemieckich</p> <p>8. Powstanie NATO</p>		<p>okupacyjna, żelazna kurtyna, blokada Berlina Zachodniego, NATO, mur berliński, reparacje wojenne</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry’ego Trumana</p> <p>– wskazuje na mapie podział Europy na blok zachodni i wschodni</p>	<p>założycielskiej ONZ (IV 1945), konferencji poczdamskiej (VII–VIII 1945), uchwalenia Powszechnej deklaracji praw człowieka (1948), powstania RFN i NRD (1949), powstania NATO (1949), budowy muru berlińskiego (1961)</p> <p>– przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności i zniszczeń</p> <p>– wyjaśnia, czym była zimna wojna</p>	<p>– przedstawia przyczyny powstania dwóch państw niemieckich</p> <p>– wskazuje okoliczności powstania NATO</p>	<p>Narodów Zjednoczonych, Rada Bezpieczeństwa ONZ, Zgromadzenie Ogólne ONZ, sekretarz generalny ONZ, powstanie berlińskie, cztery D: denazyfikacja, demilitaryzacja, dekartelizacja, demokratyzacja</p> <p>– zna daty: podpisania Karty Narodów Zjednoczonych (VI 1945), ogłoszenia planu Marshalla (1947), przemówienia W. Churchilla w Fulton (1946), ogłoszenia doktryny Trumana (1947), blokady Berlina Zachodniego (1948-1949)</p> <p>– przedstawia polityczne skutki II wojny światowej</p> <p>– wyjaśnia genezę blokady Berlina</p>	<p>– ocenia politykę państw okupacyjnych wobec Niemiec</p>
--	--	--	---	--	---	--	--

TSW – Mur berliński		XXXVI.7	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu mur berliński – zna daty: rozpoczęcia budowy muru berlińskiego (VIII 1961), zjednoczenia Niemiec (1990) 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać Helmuta Kohla – wymienia przyczyny zbudowania muru berlińskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego ludzie uciekali do Berlina Zachodniego 	Zachodniego	<ul style="list-style-type: none"> – omawia okoliczności upadku muru berlińskiego – wyjaśnia znaczenie terminu Checkpoint Charlie – zna datę wydarzeń przy Checkpoint Charlie (1961) – identyfikuje postacie: Johna Fitzgeralda Kennedy’ego, Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa – opisuje, jak budowano mur berliński 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaką rolę w komunistycznej propagandzie odgrywał mur berliński – wyjaśnia, w jaki sposób międzynarodowa opinia publiczna zareagowała na budowę muru berlińskiego – ocenia znaczenie, jakie dla podzielonego Berlina miały wizyty prezydentów USA – J.F. Kennedy’ego i R. Reagana
2. Za żelazną kurtyną	<ol style="list-style-type: none"> 1. ZSRS po II wojnie światowej 2. Kraje demokracji ludowej 3. Odwilż w bloku wschodnim 4. Układ Warszawski 5. Powstanie węgierskie 	XXXVI.4 XXXVI.5	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: supermocarstwo, kraje demokracji ludowej, odwilż, tajny referat Chruszczowa, destalinizacja, Układ Warszawski 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu powstanie węgierskie – zna datę powstania węgierskiego (X 1956) – identyfikuje postać Nikity Chruszczowa 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG) – wyjaśnia znaczenie śmierci Stalina dla 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania RWPG (1949), powstania Układu Warszawskiego (1955), XX Zjazdu KPZR (1956) – identyfikuje postać Imre Nagya 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje i porównuje sytuację społeczno-polityczną w ZSRS po zakończeniu II wojny światowej i po śmierci Stalina – charakteryzuje sposób sprawowania 	

	<p>w 1956 r. 6. Polityka odprężenia</p>		<p>– zna datę śmierci J. Stalina (1953)</p>	<p>– omawia cechy charakterystyczne państw demokracji ludowej</p>	<p>przemian w ZSRS i krajach demokracji ludowej</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia okoliczności powstania i znaczenie Układu Warszawskiego 	<p>– przedstawia najważniejsze tezy referatu</p> <p>N. Chruszczowa na XX Zjeździe KPZR i konsekwencje wywołania tego przemówienia</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1956 r. – przedstawia przebieg powstania węgierskiego z 1956 r. 	<p>władzy i politykę prowadzoną przez N. Chruszczowa</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia przejawy odprężenia w relacjach międzynarodowych w latach 1953–1960
<p>3. Rozpad systemu kolonialnego</p>	<p>1. Wojna domowa w Chinach 2. Polityka wewnętrzna Mao Zedonga 3. Wojna w Korei 4. Rozpad systemu kolonialnego 5. Klęska Francji w Indochinach 6. Powstanie Indii i Pakistanu 7. Upadek kolonializmu w Afryce</p>	<p>XXXVI.6 XXXVI.9</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Wielki Skok, rewolucja kulturalna, dekolonizacja, Trzeci Świat, Rok Afryki</p> <p>– zna daty: wojny w Korei (1950–1953), Roku Afryki (1960)</p> <p>– wskazuje przyczyny rozpadu systemu kolonialnego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu metoda biernego oporu</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Mao Zedonga, Kim Ir Sena, Mahatmy Gandhiego – wskazuje na mapie Koreę, Wietnam, Chiny, Indie, Pakistan – przedstawia najważniejsze skutki polityczne 	<p>– omawia sposoby realizacji i skutki Wielkiego Skoku w Chinach</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jaki sposób przebiegała rewolucja kulturalna w Chinach 	<p>– zna datę powstania Chińskiej Republiki Ludowej (1949)</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: czerwona książeczka, neokolonializm – przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Chinach po 	<p>– przedstawia rywalizację USA i ZSRS podczas wojny w Korei</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje proces dekolonizacji Indochin – charakteryzuje konflikty zbrojne w Afryce – charakteryzuje problemy państw Trzeciego Świata po

	8. Kraje Trzeciego Świata			i gospodarcze procesu dekolonizacji		II wojnie światowej – opisuje komunistyczne reżimy w Chinach i Korei Północnej, szczególnie uwzględniając stosunek władzy do jednostki – opisuje skutki polityki gospodarczej i kulturalnej Mao Zedonga – podaje przyczyny konfliktu indyjsko-pakistańskiego – przedstawia skutki rozpadu brytyjskiego imperium kolonialnego w Indiach	uzyskaniu niepodległości – omawia przyczyny i skutki konfliktów w Azji w czasie zimnej wojny – ocenia rolę Mahatmy Gandhiego w procesie dekolonizacji Indii
4. Konflikt na Bliskim Wschodzie	1. Powstanie państwa Izrael 2. Kryzys sueski 3. Wojna sześciodniowa i Jom Kippur 4. Konflikt palestyński pod koniec XX w.	XXXVI.8	– wyjaśnia znaczenie terminów: Bliski Wschód, syjonizm – zna daty: powstania Izraela (1948), rewolucji islamskiej w Iranie (1979), I wojny w Zatoce	– wyjaśnia znaczenie terminów: konflikt żydowsko-palestyński, wojna sześciodniowa, wojna Jom Kippur, Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP)	– wyjaśnia znaczenie terminów: Autonomia Palestyńska, operacja „Pustynna burza” – wymienia	– zna daty: wojny o niepodległość Izraela (1948–1949), wojny izraelsko-egipskiej (1956), wojny sześciodniowej (1967), wojny Jom Kippur (1973),	– ocenia znaczenie rozpowszechnienia nowych środków transportu – ocenia rolę mocarstw światowych w konflikcie

	<p>5. Rewolucja islamska w Iranie</p> <p>6. I wojna w Zatoce Perskiej</p>		<p>Perskiej (1990)</p>	<p>– identyfikuje postacie: Dawida Ben Guriona, Jasira Arafata, Ruhollaha Chomejniego</p> <p>– wskazuje na mapie rejon Bliskiego Wschodu i Zatoki Perskiej</p>	<p>przyczyny i skutki konfliktów izraelsko-arabskich</p> <p>– przedstawia okoliczności, w jakich powstało państwo Izrael</p>	<p>porozumienia z Oslo (1993)</p> <p>– identyfikuje postacie: Gamala Abdela Nasera, Saddama Husajna</p> <p>– omawia proces powstawania państwa Izrael i jego funkcjonowanie w pierwszych latach niepodległości</p> <p>– opisuje charakter konfliktu bliskowschodniego</p> <p>– omawia konflikt w rejonie Zatoki Perskiej</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie</p>	<p>bliskowschodnim</p> <p>– charakteryzuje i ocenia zjawisko terroryzmu palestyńskiego</p>
<p>5. Zimna wojna i wyścig zbrojeń</p>	<p>1. Rywalizacja Wschód–Zachód</p> <p>2. Kryzys kubański</p> <p>3. Wojna w Wietnamie</p> <p>4. Rywalizacja w kosmosie</p> <p>5. Rządy Breżniewa</p>	<p>XXXVI.5</p> <p>XXXVI.7</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: wyścig zbrojeń, odprężenie</p> <p>– identyfikuje postacie: Nikity Chruszczowa, Fidela Castro, Johna F.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys kubański, Praska Wiosna</p> <p>– zna daty: wysłania pierwszego człowieka w kosmos (1961),</p>	<p>– zna daty: umieszczenia pierwszego sztucznego satelity w kosmosie (1957), lądowania na Księżycu (1969)</p>	<p>– identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Jurija Gagarina, Neila Armstronga, Aleksandra Dubcëka, Pol Pota</p>	<p>– omawia wpływy ZSRS na świat i ocenia ich polityczne konsekwencje</p>

6. Droga ku wspólnej Europie	6. Praska Wiosna 1968 r.		Kennedy'ego, Leonida Breżniewa	ogłoszenia blokady morskiej Kuby (1962), Praskiej Wiosny (1968) – wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja (zimna wojna) między USA i ZSRS w dziedzinach: wojskowości i podboju kosmosu	– przedstawia przyczyny i skutki konfliktu kubańskiego – omawia przyczyny i skutki Praskiej Wiosny	– omawia główne założenia polityki zagranicznej ZSRS i USA w latach 60. I 70. XX w. – przedstawia przyczyny i skutki amerykańskiej interwencji w Wietnamie – wyjaśnia okoliczności interwencji sił Układu Warszawskiego w Czechosłowacji	
6. Droga ku wspólnej Europie	1. Demokratyzacja Europy Zachodniej 2. Upadek europejskich dyktatur 3. Początek integracji europejskiej 4. Powstanie EWG i Euratomu 5. Powstanie Unii Europejskiej	XXXVI.12	– wyjaśnia znaczenie terminów: Unia Europejska, euro – zna datę powstania Unii Europejskiej w wyniku zawarcia traktatu z Maastricht (1992) – podaje przyczyny integracji europejskiej – identyfikuje postać Roberta Schumana	– wyjaśnia znaczenie terminów: traktaty rzymskie, Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWS), Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG), Euratom, układ z Schengen, traktat z Maastricht – zna daty: powstania EWWiS (1952), podpisania traktatów rzymskich (1957)	– zna daty: ogłoszenia planu Schumana (1950), podpisania układu w Schengen (1985) – identyfikuje postacie: Konrada Adenauera, Alcida de Gasperiego – wskazuje na mapie państwa założycielskie EWG oraz państwa należące do UE – wymienia zjawiska, które	– wyjaśnia znaczenie terminów: plan Schumana, Komisja Europejska, Parlament Europejski, Rada Europejska, Beneluks, unia celna – przedstawia etapy tworzenia Unii Europejskiej – wyjaśnia, w jaki sposób doszło do demokratycznych przemian w krajach	– wskazuje na mapie etapy rozszerzania EWG – omawia wpływ integracji europejskiej na rozwój gospodarczy i demokratyzację państw Europy Zachodniej – ocenia gospodarcze i polityczne skutki integracji europejskiej

					<p>wplynęły na umocnienie się demokracji w Europie Zachodniej po II wojnie światowej</p>	<p>Europy Zachodniej i Południowej</p>	
<p>7. Przemiany społeczne i kulturowe w drugiej połowie XX w.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rewolucja obyczajowa 2. Ruchy kontestatorskie 3. Bunt studentów 4. Prawa kobiet 5. Terroryzm polityczny 6. Walka z segregacją rasową w USA 7. Sobór watykański II 	<p>XXXVI.13</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja obyczajowa, ruch kontestatorski, hipisizm, pacyfizm, feminizm, segregacja rasowa</p>	<p>– zna datę obrad soboru watykańskiego II (1962–1965)</p> <p>– identyfikuje postacie: Martina Luthera Kinga, Jana XXIII, Pawła VI</p>	<p>– zna datę buntów studentów we Francji (1968)</p> <p>– przedstawia przyczyny przemian społecznych i kulturowych w drugiej połowie XX w.</p> <p>– omawia cechy charakterystyczne rewolucji obyczajowej i jej skutki</p>	<p>– przedstawia cele buntów studentów w krajach zachodnich w latach 60.</p> <p>– wymienia hasła ruchów kontestatorskich</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała walka z segregacją rasową w USA</p> <p>– wymienia skutki obrad soboru watykańskiego II</p> <p>– prezentuje poglądy ruchów walczących o prawa kobiet w XX w.</p> <p>– omawia przyczyny, przejawy i skutki buntów studentów</p> <p>– opisuje walkę</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: kontrkultura, laicyzacja, Greenpeace, Woodstock, terroryzm polityczny</p> <p>– omawia cechy charakterystyczne ruchów kontestatorskich i pacyfistycznych</p> <p>– wymienia przejawy terroryzmu politycznego</p> <p>– ocenia skutki społeczne, kulturalne i polityczne przemian obyczajowych lat 60. XX w.</p> <p>– ocenia znaczenie reform soboru watykańskiego II</p>

									o równoprawnieni e rasowe – wymienia przykłady zespołów rockowych, które miały wpływ na kształtowanie się kultury młodzieżowej lat 60. i 70.	
Rozdział IV: Polska po II wojnie światowej										
1. Początki władzy komunistów w Polsce	1. Nowa Polska 2. Polacy wobec komunistów 3. Referendum ludowe w 1946 r. 4. Sfałszowane wybory w 1947 r. 5. Podziemie antykomunistyczne 6. Przemiany gospodarcze	XXXIII.5 XXXVII.1 XXXVII.2	– wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemie Odzyskane, przesiedlenia ludności, Polska Partia Robotnicza, Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL), żołnierze niezłomni (wykłączy)	– wyjaśnia znaczenie terminów: akcja „Wisła”, referendum ludowe, demokracja ludowa, reforma rolna, nacjonalizacja przemysłu – zna daty: referendum ludowego (1946), pierwszych powojennych wyborów parlamentarnych (1947)	– wyjaśnia znaczenie terminów: Urząd Bezpieczeństwa (UB), cenzura prewencyjna, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” (WIN), bitwa o handel – identyfikuje postać Józefa Franczaka „Lalusia” – przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na ziemiach polskich po II wojnie światowej – opisuje metody,	– charakteryzuje międzynarodowe uwarunkowania ukształtowania polskiej granicy państwowej po II wojnie światowej – przedstawia okoliczności i skutki przeprowadzenia referendum ludowego – przedstawia realia funkcjonowania podziemia niepodległościowego o – przedstawia etapy przejmowania władzy w Polsce	– ocenia postawę żołnierzy wykłętych – ocenia postawy Polaków wobec nowego reżimu – podaje przejawy zależności Polski od ZSRS po wojnie – omawia przebieg odbudowy Warszawy – określa społeczne i polityczne konsekwencje wprowadzenia dekretów o reformie rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu			

TSW – Jak Polacy zasiedlali Ziemię Odzyskane?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przejmowanie kontroli 2. Napływ osadników 3. Zagospodarowywanie Ziemi Odzyskanych 4. <i>Sami swoi</i> 	XXXVII.1 XXXVIII.1	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemię Odzyskane, szabrownictwo – zna daty: początku napływu osadników na Ziemię Odzyskane (1945), akcji „Wisła” (1947) 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie granice Polski po II wojnie światowej, kierunki powojennych przesiedleń ludności na ziemiach polskich – omawia proces przejmowania kontroli nad Ziemią Odzyskanymi przez Polaków – wymienia, skąd pochodzili osadnicy, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych 	dzięki którym komuniści zdobyli władzę w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przyczyny napływu osadników na Ziemię Odzyskaną – przedstawia postawy Polaków, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie granice Polski po II wojnie światowej, kierunki powojennych przesiedleń ludności na ziemiach polskich – omawia proces przejmowania kontroli nad Ziemią Odzyskanymi przez Polaków – wymienia, skąd pochodzili osadnicy, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych 	przez komunistów	<ul style="list-style-type: none"> – przytacza metody terroru stosowane przez komunistów 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę władz komunistycznych wobec Ziemi Odzyskanych
2. Polska w czasach stalinizmu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie PZPR 2. Przemiany gospodarczo- 	XXXVIII.1 XXXVIII.2	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Zjednoczona Partia 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: plan sześcioletni, 	– zna datę planu sześcioletniego (1950–1955)	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności powstania PZPR 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia rolę Kościoła katolickiego w integracji Ziemi Odzyskanych z Polską – wymienia przykłady filmów o losach Ziemi Odzyskanych i ich mieszkańcach 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia rolę Kościoła katolickiego w integracji Ziemi Odzyskanych z Polską – przedstawia rolę Kościoła katolickiego w integracji Ziemi Odzyskanych z Polską 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia metody terroru stosowane przez komunistów 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia kult jednostki w Polsce w okresie stalinizmu

	<p>-spoleczne</p> <p>3. Próba kolektywizacji rolnictwa</p> <p>4. Okres stalinizmu w Polsce (1948–1956)</p> <p>5. Socrealizm</p> <p>6. Konstytucja stalinowska 1952 r.</p> <p>7. Walka z Kościołem katolickim</p>		<p>Robotnicza (PZPR), system monopartyjny, Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL), system centralnego sterowania gospodarką, Państwowe Gospodarstwo Rolne</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Bolesława Bieruta</p>	<p>kolektywizacja, stalinizm, socrealizm</p> <p>– zna daty: powstania PZPR (1948), przyjęcia Konstytucji PRL (1952)</p> <p>– podaje założenia planu sześcioletniego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: „wysięg pracy”, przodownik pracy, kulać</p> <p>– podaje główne cechy ustroju politycznego Polski w okresie stalinowskim</p> <p>– wskazuje cechy charakterystyczne socrealizmu w kulturze polskiej</p>	<p>– przedstawia konsekwencje społeczne i ekonomiczne planu sześcioletniego</p> <p>– omawia cele propagandy komunistycznej w czasach stalinizmu</p> <p>– przedstawia założenia Konstytucji PRL z 1952 r.</p> <p>– opisuje system represji władz komunistycznych wobec Kościoła</p>	
<p>3. Czasy Gomułki (1956–1970)</p>	<p>1. PRL po śmierci Stalina</p> <p>2. Poznański Czerwiec</p> <p>3. Rządy Gomułki – mała stabilizacja</p> <p>4. Spór z Kościołem</p> <p>5. Marzec 1968 r.</p> <p>6. Grudzień 1970 r.</p>	<p>XXXVIII.3</p> <p>XXXIX.1</p> <p>XXXIX.2</p> <p>XXXIX.3</p> <p>XXXIX.4</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Służba Bezpieczeństwa (SB), odwilż październikowa, mała stabilizacja, obchody Tysiąclecia Chrztu Polski</p> <p>– zna daty: śmierci J. Stalina (1953), obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski (1966)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: poznański Czerwiec, „polska droga do socjalizmu”, Marzec 1968 r., Grudzień 1970 r.</p> <p>– zna daty: wydarzeń poznańskich (VI 1956), polskiego Października (X 1956), wydarzeń marcowych (III 1968), wydarzeń</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny i skutki oraz opisuje przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r.</p> <p>– omawia przejawy odwilży październikowej w Polsce</p>	<p>– zna datę wystosowania listu episkopatu polskiego do episkopatu niemieckiego (1965)</p> <p>– identyfikuje postać Romka Strzałkowskiego</p> <p>– omawia proces odwilży</p>	<p>– ocenia postawę W. Gomułki wobec wydarzeń poznańskich</p> <p>– ocenia zachowanie władz PRL w obliczu wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r.</p> <p>– ocenia rolę Kościoła katolickiego i środowisk studenckich</p>

4. Polska w czasach Gierka	<ol style="list-style-type: none"> 1. „Drua Polska” Edwarda Gierka 2. Życie na kredyt 3. Życie codzienne w PRL 4. Propaganda sukcesu 5. Nowelizacja konstytucji 	XXXIX.2 XXXIX.3	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Władystawa Gomułki, kardynała Stefana Wyszyńskiego – prezentuje okoliczności dojścia W. Gomułki do władzy 	<p>grudniowych na Wybrzeżu (XII 1970)</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje okres rządów W. Gomułki, w tym politykę zagraniczną PRL 	– przedstawia przebieg obchodów milenijnych	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim – wyjaśnia przyczyny i skutki kampanii antysemitkiej w Polsce w 1968 r. – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>List 34</i>, Zmotoryzowane Odwoły Milicji Obywatelskiej (ZOMO) – wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń z Marca 1968 r. i Grudnia 1970 r. 	<p>w kształtowaniu opozycji wobec władz PRL</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia przedstawicieli polskiej szkoły filmowej – opisuje normalizację stosunków między Polską a Republiką Federalną Niemiec
			<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: „drua Polska”, propaganda sukcesu – identyfikuje postać Edwarda Gierka – przedstawia przemiany w życiu 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cechy charakterystyczne rządów E. Gierka – opisuje życie codzienne w czasach PRL 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę nowelizacji Konstytucji PRL (1976) – omawia wpływ zagranicznych kredytów na rozwój przemysłu ciężkiego i górnictwa 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: ukryte bezrobocie, kino moralnego niepokoju – identyfikuje postacie: Andrzej Wajdy, Krzysztofa 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia okres rządów E. Gierka

			<p>codziennym Polaków za rządów E. Gierka</p>		<p>– wyjaśnia, na czym polegała propaganda sukcesu w czasie rządów E. Gierka</p>	<p>Zanussiego, Kazimierza Górskiego, Huberta Wagnera</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego polityka gospodarcza E. Gierka nie przyniosła spodziewanych rezultatów</p> <p>– przedstawia okoliczności i skutki nowelizacji konstytucji w 1976 r.</p> <p>– przedstawia wpływ kina moralnego niepokoju na kształtowanie postaw Polaków</p>		
Rozdział V: Upadek komunizmu								
<p>1. Początki opozycji demokratycznej w Polsce</p>	<p>1. Czerwiec 1976 r. 2. Powstanie opozycji antykomunistycznej 3. Rozwój opozycji 4. Papież Polak</p>	<p>XXXIX.4 XXXIX.5 XXXIX.6</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu Komitet Obrony Robotników (KOR)</p> <p>– identyfikuje postacie: Jana Pawła II, Jacka Kuronia</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu Czerwiec 1976 r.</p> <p>– zna daty: wydarzeń czerwcowych (1976), powstania KOR (1976), wyboru Karola Wojtyły na papieża (16 X 1978),</p>	<p>– opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych w 1976 r.</p> <p>– określa cele i opisuje działalność KOR-u</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: drugi obieg, Wołne Związki Zawodowe (WZZ)</p> <p>– identyfikuje postacie: Stanisława Pyjasa,</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego władze komunistyczne w mniejszym stopniu niż dotąd represjonowały ugrupowania opozycyjne</p>	

				<p>pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski (1979)</p>	<p>– wyjaśnia wpływ wyboru Karola Wojtyły na papieża na sytuację w Polsce</p>	<p>Jana Józefa Lipskiego, Antoniego Macierewicza, Zbigniewa i Zofii Romaszewskich, Leszka Moczulskiego</p> <p>– przedstawia okoliczności narodzin opozycji demokratycznej w Polsce</p> <p>– charakteryzuje rozwój organizacji opozycyjnych w latach 70. XX w.</p>	
<p>2. Powstanie „Solidarność I”</p>	<p>1. Strajki sierpniowe w 1980 r. 2. Utworzenie NSZZ „Solidarność” 3. Na drodze do konfrontacji</p>	<p>XXXIX.7 XXXIX.8</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: strajk okupacyjny, 21 postulatów „Solidarność”, NSZZ „Solidarność”</p> <p>– zna datę strajków sierpniowych (VIII 1980), porozumień sierpniowych z Gdańska (31 VIII 1980)</p> <p>– identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Anny</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: wydarzenia sierpniowe, porozumienia sierpniowe</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki strajków sierpniowych w 1980 r.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), karnawał „Solidarności”</p> <p>– omawia przebieg wydarzeń sierpniowych</p>	<p>– zna daty: powstania NSZZ „Solidarność” (IX 1980), zamachu na Jana Pawła II (V 1981)</p> <p>– identyfikuje postacie: Bogdana Borusewicza, Andrzeja Gwiazdy, Mehmeta Alego Ağcy</p> <p>– omawia działalność NSZZ „Solidarność”</p>	<p>– wyjaśnia, w jaki sposób władze komunistyczne w Polsce przygotowywały się do konfrontacji siłowej z opozycją</p>

3. Stan wojenny w Polsce			Walenty Nowicz			w okresie tzw. karnawatu „Solidarności” – przedstawia reakcję ZRS na wydarzenia w Polsce w 1980 r.	
	1. Wprowadzenie stanu wojennego 2. Internowanie opozycjonistów 3. Reakcja społeczeństwa 4. Ostatnie lata PRL	XL.1 XL.2	– wyjaśnia znaczenie terminów: stan wojenny, Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON), internowanie – zna datę wprowadzenia stanu wojennego (13 XII 1981) – identyfikuje postacie: Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha Wałęsy, Jerzego Popiełuszki	– przedstawia okoliczności wprowadzenia stanu wojennego w Polsce	– charakteryzuje przebieg stanu wojennego w Polsce	– zna daty: pacyfikacji kopalni „Wujek” (XII 1981), zamordowania ks. J. Popiełuszki (1984) – przedstawia reakcję świata na sytuację w Polsce w okresie stanu wojennego, w tym przyznanie Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie – charakteryzuje sytuację PRL po zniesieniu stanu wojennego – przedstawia reakcję społeczeństwa na stan wojenny – wskazuje wydarzenia, które	– ocenia postawy społeczeństwa wobec stanu wojennego

TSW – Jak Pomarańczo Alternatywa walczyła z komunizmem?	1. Początki Pomarańczowej Alternatywy 2. Pomarańczowa Alternatywa w akcji 3. Działalność po Okrągłym Stole	XL.2	– wyjaśnia znaczenie terminu Pomarańczowa Alternatywa	– zna daty: szczytu aktywności ulicznej Pomarańczowej Alternatywy (1987–1988), końca działalności Pomarańczowej Alternatywy (1990) – identyfikuje postać Waldemara Fydrycha	– wyjaśnia, jakie idee przyswiewcały Pomarańczowej Alternatywie – wymienia przykłady akcji Pomarańczowej Alternatywy	doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce	– ocenia wpływ Pomarańczowej Alternatywy na kształtowanie postaw antykomunistycznych i obalenie komunizmu
4. Rozpad bloku wschodniego	1. Kryzys ZSRS 2. Ronald Reagan prezydentem USA 3. Próby reform w ZSRS 4. Jesień Ludów	XXXVI.10 XXXVI.11	– wyjaśnia znaczenie terminu Jesień Ludów – identyfikuje postacie: Ronald	– wyjaśnia znaczenie terminów: aksamitna rewolucja, <i>pierestrojka</i> , <i>glasnost</i> – zna daty: obalenia	– wyjaśnia znaczenie terminu pucz Janajewa – identyfikuje postacie: Borysa	– zna daty: interwencji zbrojnej ZSRS w Afganistanie (1979–1989), przejścia władzy	– ocenia rolę M. Gorbaczowa i R. Reagana w zmianie układu sił w polityce międzynarodowej –

5. Początek III Rzeczypospolitej	5. Rozpad ZSRS		Reagana, Michaiła Gorbaczowa, Václava Havla	komunizmu w europejskich państwach bloku wschodniego (1989–1990), zjednoczenia Niemiec (1990), rozpadu ZSRS (1991)	Jelcyńska, Giennadija Janajewa – przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. XX w. – wyjaśnia okoliczności rozpadu ZSRS	przez Gorbaczowa (1985), pucz Janajewa (1991), rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego (1991), rozwiązania ZSRS (XII 1991) – charakteryzuje politykę R. Reagana i jej wpływ na zmianę sytuacji międzynarodowej – charakteryzuje wydarzenia Jesieni Ludów w państwach bloku wschodniego – omawia proces rozpadu ZSRS, uwzględniając powstanie niepodległych państw w Europie – wyjaśnia, jakie były przyczyny rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego	przedstawia rolę Gorbaczowa w upadku komunizmu w państwach bloku wschodniego – wymienia próby reform w ZSRS i określa ich skutki polityczne
5. Początek III Rzeczypospolitej	1. Obrady Okrągłego Stołu 2. Wybory	XL.3 XLI.1	– wyjaśnia znaczenie terminów: obrady Okrągłego Stołu,	– wyjaśnia znaczenie terminów: Obywatelski Klub	– podaje postanowienia i skutki obrad	– wyjaśnia znaczenie terminów: „gruba	– ocenia znaczenie obrad Okrągłego Stołu dla przemian

	<p>czerwcowe w 1989 r.</p> <p>3. „Wasz prezydent, nasz premier”</p> <p>4. Budowa III Rzeczypospolitej</p>		<p>wybory czerwcowe</p> <p>– zna datę: obrad Okrągłego Stołu (II–IV 1989), wyborów czerwcowych (4 VI 1989)</p> <p>– identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego, Tadeusza Mazowieckiego</p>	<p>Parlamentarny (OKP), sejm kontraktowy</p> <p>– zna datę powołania rządu T. Mazowieckiego (1989)</p>	<p>Okrągłego Stołu</p> <p>– przedstawia następstwa wyborów czerwcowych</p>	<p>linia” / „gruba kreska”, ustalenia z Magdalenki</p> <p>– zna datę: wyboru W. Jaruzelskiego na prezydenta (VII 1989)</p> <p>– identyfikuje postacie: Czesława Kiszczaka, Leszka Balcerowicza, Bronisława Geremka, Krzysztofa Skubiszewskiego</p> <p>– omawia okoliczności zwołania Okrągłego Stołu</p> <p>– przedstawia reformy rządu T. Mazowieckiego</p>	<p>politycznych w Polsce</p>
rozdział VI: Polska i świat w nowej epoce							
<p>1. Europa po rozpadzie ZSRS</p>	<p>1. Europa na przełomie XX i XXI w.</p> <p>2. Powrót mocarstwowych ambicji Rosji</p> <p>3. Kraje postsowieckie</p> <p>4. Wojna w byłej</p>	<p>XXXVI.10 XXXVI.11</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Wspólnota Niepodległych Państw (WNP), kraj postsowiecki</p> <p>– identyfikuje postacie: Billa Clintona, Borysa</p>	<p>– zna datę: powstania Wspólnoty Niepodległych Państw (1991), wejścia Polski, Czech i Węgier do NATO (1999), rozpadu Jugosławii (1991–1992)</p>	<p>– charakteryzuje rząd W. Putina w Rosji</p> <p>– wymienia problemy, z jakimi spotkały się podczas transformacji ustrojowej kraje</p>	<p>– zna datę: wojny w Jugosławii (1991–1995), I wojny czeczeńskiej (1994–1996), ludobójstwa w Srebrnicy (1995), porozumienia w Dayton (XI 1995),</p>	<p>– omawia sytuację polityczną Ukrainy i Gruzji</p> <p>– ocenia rolę W. Putina w przywracaniu Rosji roli mocarstwa</p>

<p>TSW – Terroryzm czeczeński</p>	<p>1. Pierwsze zamachy 2. Śmierć w teatrze 3. Atak na szkołę</p>	<p>XXXVI.10</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu terroryzm – zna datę zamachu na szkołę w Biestanie (2004)</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny narodzin terroryzmu czeczeńskiego</p>	<p>– wymienia przykłady zamachów terrorystycznych organizowanych przez bojowników czeczeńskich</p>	<p>– zna daty: pierwszego ataku terrorystycznego w Rosji przeprowadzonego przez bojowników czeczeńskich</p>	<p>– ocenia postawy bojowników czeczeńskich i władz rosyjskich wobec problemu czeczeńskiego – omawia skutki</p>
	<p>Jugosławii 5. Masakra w Srebrenicy</p>		<p>Jelcyna, Władimira Putina</p>	<p>– przedstawia okoliczności wstąpienia Polski, Czech i Węgier do NATO</p>	<p>postsowieckie – prezentuje skutki rozpadu Jugosławii</p>	<p>Il wojny czeczeńskiej (1999–2009), rewolucji róż (2003), wojny o Osetię Południową (2008), Euromajdanu (2013–2014) – identyfikuje postacie: Aleksandra Łukaszenki, Wiktora Janukowycza, Wiktora Juszczenki, Micheila Saakaszwilego, Dżochara Dudajewa – przedstawia przyczyny i skutki wojen w byłej Jugosławii i Czeczenii – charakteryzuje sytuację polityczną na Kaukazie</p>	

						<p>(1995), zamachu w teatrze na Dubrowce (2002)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać Szamila Basajewa – omawia przebieg i skutki zamachu na szpital w Budionnowsku – opisuje przebieg zamachu na teatr na Dubrowce – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki zamachu na szkołę w Bieście – opisuje działania władz rosyjskich skierowane przeciwko terrorystom czeczeńskim 	<p>społeczne i polityczne zamachów bojowników czeczeńskich</p>
<p>2. Konflikty na świecie po 1989 r.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Daleki Wschód 2. Kraje afrykańskie 3. Współczesne konflikty na świecie 4. Konflikt palestyńsko-izraelski 5. Wojna 	<p>XXXVI.8 XXXVI.9</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Autonomia Palestyńska, Al-Kaida</p> <p>– zna datę ataku na World Trade Center (11 IX 2001)</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: polityka neokolonializmu, apartheid</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega polityka neokolonializmu i jakie niesie za sobą</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: masakra na placu Tiananmen, talibowie</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i skutki</p>	<p>– zna daty: ludobójstwa w Rwandzie (1994), masakry na placu Tiananmen (VI 1989), wybuchu wojny w Syrii (2011), aneksji Krymu (2014)</p>	<p>– ocenia problem terroryzmu</p> <p>– ocenia wpływ USA na sytuację polityczną współczesnego świata</p>

	z terroryzmem		– identyfikuje postacie: George’a W. Busha, Osamy bin Ladena, Saddama Husajna	skutki	wojny z terroryzmem po 2001 r.	– identyfikuje postacie: Nelsona Mandeli, Jasira Arafata, Icchaka Rabina, Szimona Peresa, Baszara al-Asada – przedstawia rozwój gospodarczy Chin i Japonii w drugiej połowie XX w. – przedstawia przyczyny i charakter wojny w Iraku	– wyjaśnia, jakie są przyczyny współczesnych konfliktów w Afryce
3. Polska w latach 90. XX w.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reformy gospodarcze 2. Społeczne koszty przemian ustrojowych 3. Rozpad obozu solidarnościowego 4. Sytuacja wewnętrzna Polski 5. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej 6. Plan Balcerowicza i jego skutki 	<p>XLI.1 XLI.2 XLI.3</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: hiperinflacja, gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja, bezrobocie</p> <p>– identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Lecha Wałęsy, Leszka Balcerowicza, Jacka Kuronia, Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha Kaczyńskiego</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: plan Balcerowicza, pluralizm polityczny</p> <p>– zna daty: wdrożenia planu Balcerowicza (1990), wyboru L. Wałęsy na prezydenta (XII 1990), pierwszych w pełni demokratycznych wyborów do parlamentu (1991), wyboru A. Kwaśniewskiego</p>	<p>– omawia założenia, realizację i skutki gospodarcze planu Balcerowicza</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu „wojna na górze”</p> <p>– zna daty: rozwiązania PZPR (1990), uchwalenia małej konstytucji (X 1992), reformy administracyjnej (1999)</p> <p>– identyfikuje postacie: Jana Olszewskiego, Jarosława Kaczyńskiego,</p>	<p>– ocenia przemiany polityczne i gospodarcze w Polsce po 1989 r.</p> <p>– omawia podstawy ustrojowe III Rzeczypospolitej w świetle konstytucji z 1997 r.</p>

4. Polska w NATO i UE	1. Polska polityka zagraniczna 2. Polska w strukturach NATO 3. Polska droga do UE 4. Polskie społeczeństwo wobec Unii 5. Polska w walce z terroryzmem	XLII.1 XLII.2 XLII.3	– wyjaśnia znaczenie terminów: NATO, referendum akcesyjne, Unia Europejska – zna daty: przyjęcia Polski do NATO (1999), wejścia Polski do UE (2004)	na prezydenta (1995), uchwalenia Konstytucji RP (1997), wyboru L. Kaczyńskiego na prezydenta (2005) – wymienia reformy przeprowadzone w 1999 r. – wymienia najistotniejsze przemiany ustrojowe i ekonomiczne III Rzeczypospolitej		Ryszarda Kaczorowskiego – omawia koszty społeczne reform gospodarczych – charakteryzuje scenę polityczną pierwszych lat demokratycznej Polski – przedstawia proces budowania podstaw prawnych III Rzeczypospolitej – wyjaśnia przyczyny rozpadu obozu solidarnościowego	
			– wyjaśnia znaczenie terminu referendum akcesyjne – przedstawia przyczyny i skutki przystąpienia Polski do NATO i UE – omawia konsekwencje członkostwa Polski w NATO	– wymienia etapy integracji Polski z UE – przedstawia postawy Polaków wobec problemu integracji Polski z UE	– wyjaśnia znaczenie terminów: Trójkąt Weimarski, Grupa Wyszehradzka – zna daty: wyjścia ostatnich wojsk rosyjskich z Polski (1993), obecności polskich żołnierzy na wojnach w Afganistanie (od 2002) i Iraku (2003–2008)	– ocenia rezultaty polskiego członkostwa w NATO i UE – opisuje udział Polski w wojnie z terroryzmem – wymienia korzyści, jakie przyniosły Polsce integracja z UE oraz wejście do NATO	

5. Wyzwania współczesnego świata	1. Globalizacja 2. Rewolucja informacyjna 3. Kultura masowa i amerykanizacja 4. Problemy demograficzne 5. Problem migracji 6. Przestępczość zorganizowana i terroryzm 7. Zagrożenia ekologiczne	XXXVI.13	– wyjaśnia znaczenie terminów: internet, globalizacja, amerykanizacja, kultura masowa	– omawia zalety i wady wprowadzenia nowych środków komunikacji – wyjaśnia, jakie szanse i zagrożenia niesie za sobą globalizacja – opisuje przejawy globalizacji we współczesnym świecie	– wskazuje cechy współczesnej kultury masowej – opisuje zjawisko amerykanizacji – prezentuje zagrożenia ekologiczne współczesnego świata – omawia przyczyny, kierunki i skutki ruchów migracyjnych we współczesnym świecie	– określa główne kierunki polskiej polityki zagranicznej – wymienia i omawia etapy polskiej akcesji do NATO	– omawia szanse i niebezpieczeństwa dla człowieka wynikające ze współczesnych zmian cywilizacyjnych – ocenia skutki amerykanizacji kultury na świecie – omawia zjawisko terroryzmu islamskiego – przedstawia przyczyny i skutki przemian w świecie arabskim w latach 2010–2013 – przedstawia działania podejmowane w celu niwelowania problemów demograficznych,
----------------------------------	---	----------	---	--	---	--	--

